

Lapis Károly akadémikus 80 éves

Lapis Károly 1926-ban született Túrkevéen, iskoláit Mezőtúron végezte. Orvosi tanulmányait 1945-ben a kolozsvári Egyetemen kezdte, majd 1947-től a budapesti Egyetemen folytatta. Patológusi pályafutását 1950-ben a Baló József vezette 1. sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézet tanársegédjeként kezdte, majd rövid debreceni megszakítás után a Kellner Béla vezette Onkopathológiai Kutató Intézetben folytatta. Patológusi szakképesítését 1955-ben, míg kandidátusi fokozatát 1957-ben szerezte, disszertációjának témája a daganatok limfatikus terjedése volt. 1963-ban nevezték ki az Orvostovábbképző Intézet Patológiai Tanszékére professzornak. Itt létrehozta az Elektronmikroszkópos Laboratóriumot, ahol világszínvonalú rákkutatást indított el. Az itt folytatott kutatások eredményeként 1968-ban orvostudományok doktora fokozatot szerzett a daganatok ultrastrukturájának témakörében. Még abban az évben nevezték ki az egykori Baló-Intézet tanszékvezető egyetemi tanárának a Semmelweis Orvostudományi Egyetem 1. sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézetébe, amely posztot egy emberöltőn át töltötte be. Az Intézet az ultrastrukturális patológia és a májpatológia hazai úttörőjévé vált, de kiszélesítette a rákkutatási profilt is: kísérletes kemoterápiával, hepatokarcinogenezis- és metasztázis-kutatással. Az oktatásban bevezette a tesztkérdésekkel történő vizsgáztatást, és patológia-tankönyvet írt. A nyolcvanas években létrehozta a Semmelweis Egyetem-MTA Közös Kutatási Szervezetén belül a Molekuláris Patológiai Kutatócsoportot. Tudományos karrierjének betetőzéséként 1970-ben az MTA levelező-, majd 1976-ban rendes tagjává választották. Az MTA Orvosi Osztálya tagjaként számos bizottság vezetője volt, és jelenleg is az Orvosi Diagnosztikai Tudományos Bizottság elnöke. Tagja az orosz és a szerb tudományos akadémiának.

Tanulmányútjai közül kiemelendők a londoni Chester Beatty Rákkutató Intézetben (Gordon Jakob-ösztöndíjas), a párizsi Gustave Roussy Rákkutató Intézetben (E. Rosevelt-ösztöndíjas), a Duke Egyetemen, Durhamben és az bethesdai NCI-ban (Fogarty ösztöndíjas) végzett kutatásai. 1985-ben az NCI-ban nemzetközi metasztázis-konferenciát szervezett, 1986-ban a budapesti UICC Nemzetközi Rákkongresszusának elnöke volt. Ő volt az Osztrák-Magyar Onkológiai Szimpóziумok egyik kitalálója és megszervezője a nyolcvanas években, ami a hazai onkológia számára nyitott lehetőséget a nyugat felé.

Élete során több mint ezer közleménye jelent meg, ebből több mint 300 idegen nyelven, 3 könyvet írt és 7 könyvnek volt társszerkesztője. Számtalan kitüntetést kapott tudományos tevékenységéért, amelyek közül megemlíthető a Markusovszky-díj, az Akadémiai Kiadó Nívódíja, a Krompecher-, Baló-, Hetényi Géza- és Semmelweis-émlékérmek, valamint a Gennersich-, Weber- és Széchenyi-díjak.

1974-84 között a Magyar Onkológusok Társasága elnöke, 1979-87 között pedig a Gasztroenterológus Társaság Máj Szekciójának elnöke, 1979 és 1985 között az Európai Ráktársaság, az EACR alelnöke volt. Pályafutása során számos nemzetközi hazai folyóirat szerkesztő bizottságának volt tagja, és számosnak a mai napig is az: Acta Morphologica Hungarica, Acta Pathologica Microbiologica-Immunologica Scandinavica, Clinical and Experimental Metastasis, Invasion and Metastasis, Laboratory Clinical Medicine, Neoplasma, Oncology, Pathology Oncology Research, Pathology Research and Practice, Ultrastructural Pathology.

Intézetében az évtizedek során számtalan kandidátusi- és PhD-disszertáció készült, tanítványai közül hatan váltak tanszékvezetővé és számosan vezető patológussá. Intézete a világra nyitott, nemzetközileg elismert kutatóhely volt egy olyan korban, amikor a vasfüggöny nemcsak fizikai, hanem szellemi akadály is volt hazánk és a nagyvilág között. 80.-ik születésnapját is aktív munkával ünnepelte mint a Semmelweis Egyetem emeritus professzora. Élete a mai patológusok és rákkutatók számára annak példája, hogy a tudomány nem egyéni játék, hanem valódi csapatmunka, melynek műveléséhez kitartás és szorgalom is kell a tehetség mellett. A Magyar Onkológia 2006. évi 2. számában munkatársai dolgozataikkal köszöntik Lapis Károlyt.

A Főszerkesztő